

T A Ş P I N A R

İÇİNDEKİLER

Atatürk İçimizde .	Edip Âli .
Türklerin devletçiliği .	Şevki Berker .
Afyonlu büyük ozan .	Edip Âli .
Ahmet Şemseddin Karahisarî .	S. Gönçer ; S. Üçer .
Adanah Ziyadan parçalar .	Bekir Sıtkı Sencer .
Afyon çevresinde söylenen türküler .	
Çağ (Şiir) .	Mecdeddin Akın .
Hicran (Şiir) .	M. Öner .
Afyon'a ait fıkralar .	E. Â .
Eski zamanlarda Afyonda yaşayış .	E. Â .
Şehir Notları .	

1 Cumhuriyet ve devrimin anlam ve yapımı hakkındaki yazılarla, mahalli tetkiklere ve Halkevlerinin giderine uygun yazılara dergimizin sayfaları minnetle açıktır.

2 Münevver gençlerimizin vatanî ve ulusal mevzulara, memleket ve tabiat gözelliklerine ait yazıları için dergimizde yer ayırdık, ilgilerini ve yazılarını memnuniyetle bekleriz.

Mazı İşleri Direktörü:

Edip Ali Baki.

5037600
1937-1938 6/61-66

TASPINAR

CİLT : 6.

SAYI : 61.

Afyon Halkevi Tarafından

Her Ayın Ondokuzunda Çıkarılır.

İdare Yeri : Afyon Halkevi

- İkinci Teşrin - 1937

Atatürk İçimizde.

OSMAN FERİT SAĞLAM'I
TÜRK TARİH KURUMU'NA
ARMAĞANIDIR

Edip Ali.

20 ; İkinci teşrin ; Cumartesi .. Afyon en sevinçli bayram günlerinden birini yaşadı. İçimiz en tatlı bir zevkin heyecanile ısındı. Sevgili Atamızı bir daha , yakından görmek bahtiyarlığıle ...

Zaman, zaman güneş atamızın, üfkumuzda hayat ve hareket saçan ışığıle doğması bizim için ne mutlu ihtiyaç ...

Onun ayak basdığı yerde yeni bir ümidin , taze bir inancın , canlı bir azmin , iradenin ateş renkli çiçekleri açıyor . Kalbimizde ulusal gururun , Türk benliğinin alevi yanıyor . Fikrimiz aydınlanıyor . Ruhumuz ısınıyor. Hızımız kanatlanıyor .

Ona yakın olmak , Onu içinde görmek , sesini işitmek , nefesini duymak , atdığı adımları bir an için yanından takip edebilmek imkânını bulmak ; insan bahtiyarlığının gıbtaya en layık olanıdır.

Biz bugün yine :

En büyük Türk galibiyetini yaratan kahraman adam Koca tepeden zafer güneşini kucaklayıp Afyon ovasına endigi vakit , Dumlupınarda milletine abihayat içirmek için geceyi geçirdiği ve düşündüğü odada , ulvi hatıralarile baş başa görmenin ..

Yer yüzünde şan ve şeref adına dikilen abidelerin içinde en mağruru Türk ölkü andile dünyanın en muzaffer kumandanını yan yana seyrütemaşa etmenin ..

TÜRKLERİN DEVLETÇİLİĞİ.

Orhun abideleri ve ortazaman
Türklerinde devlet teşkilâtı

(II)

Lise tarih öğretmeni

Şevki Berker

Kitabenin muhteviyatına ve daha evvelki izahata göre, Türk devlet mefhumunda ve onun yaşamasında adalet ve asayiş çok mühim bir yer işgal etmişti .

« Kağan, Hakan = Devlet Reisi » . - Türk devletinin esas unsuru olan Hakan , Hakimiyetin en yüksek mümessili ve aynı zamanda devletin en büyük memuru idi . Hâkimiyetin en yüksek mümessili olmak sıfatı bazı haklara sahibdi ; hükûmete riyasette bulunur , Türe'ler vazeder ve seferde ordunun baş kumandanlığını deruhde eylerdi .

Mamafih Hakan bu haklarını başka birine tevdi edebilirdi .

Devletin en büyük memuru olmak sıfatı ile de memleketin istiklâl ve temamiyeti mülkiyesine, iktisadî refahına, emniyet ve asayişe dikkat eylemek mecburiyetinde idi . Bunlar yapılmadığı takdirde Millet Hakanı tahtından iskat edebilirdi .

Buradan anlaşıyor ki eski Türk devlet teşkilâtında Hakan, mutlak hükümdar ile Reiscümhur arasında mutavassıt bir vaziyette idi .

Sonsuz saadetine erdik .

* * *

Gelecek devirlerde, Atatürkün, vatanın göksüne dikdiği refah abidesinin gölgesinde , yaşayacak olan nesiller ! Şübhesiz , mad deten, siz, bizden daha mesut yaşayacaksınız . Ve bizden daha mürehfessiniz . Fakat bizden daha mağrur degilsiniz .

Size hazırlanan; başdan aşağı neşe çiçeklerle dolu hayat yolunda yürüyünüz . Dünya medeniyetinde en büyük refaha erişiniz . Yine , bizim kadar bahtiyar değilsiniz . Çünkü , onun gözünden fışkıran ışık şelalesini ilk evvel biz içtik .

Türk milli haysiyetini en yüksek dereceye çıkaran Atatük asrına ilk evvel biz erişdik . .

İmreniniz . . .

Bizden daha müreffeh olan gelecek nesiller ; bize imreniniz...
Bizim bu saadetimize imreniniz . . .

« Bey , Bay = asiller » . - Handan sonra devlet teşkilâtına iştirak edenlere « Bey » denirdi. Bey kelemesini Thomsen « Asil - Noble » diye tercüme etmiş , Radloff ise aynen almıştır .

Fakat eski Türklerde Bey mefhumu yalnız asaleti değil , aynı zamanda memuriyeti de ifade eder .

Gök Türkler zamanında Beyler ; 1 - Şadapit'lar , 2 - Tarkan'lar , 3 - Buyruk'lar diye bir birinden farklı üç kısma ayrılmıştı .

1 - Şadapitlar ; En yüksek zümreyi teşkil edenler olup hükümdar sülâlesine mensup Beylerdi . Merasimde Hakanın sağ tarafında bulunurlardı .

2 - Tarkanlar ; Halk arasından hizmetleri sayesinde yükselmiş kimselerdi .

3 - Buyruklar ; Lâlettayin devlet memuru idiler . Orhun kitabelerindeki « Sağdaki şadapıtbeğler, soldaki Tarkan, Buyruk beğleri ... » ifadesi , bu üç kısım Beyin bir birinden olan farklarını gösterir .

« Budun = Millet » . - Gök Türk'ler , Orhun âbidelerinde kayıtlı olduğu veçhile millete « Budun » diyorlardı . Budun kelimesi kök itibarile bir topluluğu ifade eder Muayyen bir insan topluluğunun da milleti teşkil etmesi buradan çıkar .

« Kutluk » sülâlesi zamanında , Budunun devlet işlerinde mühim bir rolü vardı . Budun devletin yalnız tebaası değil , hukuk sahibi, hür ve faâl bir unsur idi . Orhun âbideleri Türk İli ve Budunu arasındaki münasebet ve samimiyeti açıkca göstermektedir :

« Türk kara kamıg budun ança timiş ; illig budun ertim , ilim amı kani ? kemke ilig kazganur - men ? tir ermiş , kakânlıg budun ertim , kaganım kani ? ne kaganka işig küçig birürmen ? tir ermiş .

Ança tip tabjaç kaganka yağı bolmış . . . » « Hüseyin Namık Orkun , Eski Türk Yazıtları ; sayfa 32 » .!

Manası :

« Türk avam kavmi böyle demiş : Ülkeli kavim idim . Şimdi hani Ülkem ? . Kime Ülke kazandıracağım ; dermiş . Hakanlık kavim idim. hani Hakanım ? . . . Hangi Hakana işimi , gücümü vereyim ? . . . dermiş . Böylece söyleyip Çin Hakanına düşman olmuş . » « Hüseyin Namık Orkun, Eski Türk Yazıtları ; Sayfa 33 »

« Türe = Kanun » . - İctimaî ahengi tanzime yarayan kanunlar , bir milletin medenî seviyesini ve tekâmül derecesini bildirirler . Âbideler

muhteviyatı , Gök Türklerde pek münkeşif bir türe telâkkisini göstermektedir. Türklerde türelerin vazı yalnız Hakan degildi . Türeler, üç âmilin tesirile meydana geliyordu :

- 1 - Bizzat Hakanın kanun ve nizam vaz - etmesile ,
- 2 - Eskiden kalma örf ve âdetlerin hukuka menba olmasile,
- 3 - Kurultaylarda hakın verdiği reylerle.

Hakanın vazettiği kanun ve nizama misal olmak üzere « Cengiz yasası » ile « Tüzükâtı Timur » u alabiliriz . Eskiden 'kalma âdetlerin hukuka menba teşkil ettiği, orhun yazılarının : « Kutluk , devletini Eski Türk örf ve âdetlerine göre teşkil etmişti » ibaresinden anlaşılmaktadır .

Osman Bey zamanında Osmanlı Türk Devleti , henüz Ortaasyanın saf ve temiz âdetlerini muhafaza ediyordu . Hükümdarın , örf ve âdetle teessüs etmiş türelere karşı hususî bir hürmeti vardı . « Âşık Paşazade Tarihi » bu hususda Karacahisara aid şayanı dikkat bir vak'a nakleder :

« Kadi ve Subaşı koruluklayın bu halk kanun ister oldular. Germiyandan bir kişi geldi ider bu pazarın bacını (1) bana satın der'. Bu kavm ittiler hana varalım derler. Ol kişi hana vardı söyledi . Osman Gazi ider » bac nedir ? « olkişi ider pazara her kişi kim gelse ben andan akça alırım dedi . Osman - Gazi ider bu pazar ehlinde alımınmı varki akça alırsın . Ol kişi ider hanım; bu turedir , Comi vilayetlerde vardır kim Padişah olanlar alır . Osman Gazi ider tanrımı buyurdu , yoksa Beyler kendilerini ittiler dir. Bu kişi ider türedir hanım , ezelden kalmıştır dir. Osman Gazi begayet kakadı (2) ider bir kişi kim kazana gayrininmi olur onun mülkünde benim ne dahlim vardır kim andan akça alam, bire kişi vargit artık bu sözü söyleme , sana ziyanın deyer dedi . Ve bu kavm ittiler kim hanım bu pazar Beylerine âdettir kim bir nesne-cik vireler dediler . Osman Gazi ider imdi çünkü siz öyle dersiz her kişi kim pazara bir yük ketüre sata iki akça vırsün ve satmasa hiç nesne virmesün dedi ve her kim bu kanunu boza allahu taala anın dın ve dünyasın boxsun dedi » (3)

Görülüyor ki Osman Bey Karacahisar vergisini almak üzere Germiyandan gelen adamı evvelâ azarlamış , fakat bil âhare dileği -

(1) Bac , vergi .

(2) Kakımak ; azarlamak , darılmak , tehevür etmek .

(3) Âşık Paşazade Tarihi , sahife « 19 - 20 » .

nin öteden beri kabul edilen âdetlere uygun olduğunu görünce, onun ve kasaba halkının fikirlerni kabul etmişti .

Türklerin hukuku düvele ait telâkkileri de çok inkişaf etmişti . Türk Hanları tarafından komşu hükümdarlara yazılan mektublar , Türk beynelmilel münasebetinin mahiyetini gösterirler. Türk hükümdarı , diğer hükümdarla akdetdiği « Baçığ » adlı muahedeye riayet etmeyi ahlakî bir kaide telakki ederdi . Bu kaide sayesinde beynel - milel münasebetin ahenkdar bir şekilde temadisi mümkündü. Devletlerle münasebetin esası sulhtu ; Harp , muahede ahkâmına riayet etmemenin doğurduğu zarurî bir netice idi .

« Türklerin devlet teşkilâtı kuvvetli bir merkezi hakimiyet ile halkcılık esasını telif fikrine istinat ediyor . Handan başlayıp bir nefere kadar bütün Türklerde türeye riayet duygusu hâkim idi . Türkün hanı emretmesini , halk ve asker de itaat etmesini bilirdi . her Türk için hayatta kılavuzluk eden türe idi. Türk ırkının ruhî hasletlerinden biri türeciliktir . Bu sayededir ki Türkellerinde her zaman inzibat , emniyet ve asayiş hâkim olmuştur .

Türk ırkını cihan tarihinde devletci, idareci, inzibatci bir ırk olarak tanıtan Türklerin yer yüzünün türlü kısımlarında pek çok devletler tesis edip türlü milletleri asayiş içinde idare edebilmelerini temin eden amil , Türklerin bu çok sağlam amme hukuku esasları olmuştur . » (1)

Yukarıdan beri verilen izahata bilhassa Orhun kitabeleri muhteviyatına istinaden Türklerde devleti şu şekilde tarif edebiliriz :

Devlet , gayesi asayiş ve adalet olan ve bir nafiz hâkimiyete itaat eden müstakıl ve müteşekkel bir camiadır .

(1) T. T. T. C. ; Tarih 1 , Sayfa 48 .

Geçenki yazılarda görülen bir kaç tertip hatası :			
Sayfa	Satır	Yalınış	Doğru
202	18	Tonkyuk	Tonyukuk
203	14	teşkâlinin	eşkâlinin
	26	Bomin	Bumın
	28	bulunlağı	bulundakı
204	1	Öze	Üze
	15	töresini	türesini
	30	bağlı	beğli
	31	koganım	kaganım
	32	bgler	beğler
	33	ışığ	işığ

AFYONLU BÜYÜK OZAN

ABDÜRRAHİM

- Hayat ve Eserleri -

- 19 -

EDİP ÂLİ.

Abdurrahim babası ve soy adı - küçüklüğü - Afyon'dan dışarıda
Abdurrahim ve Akşemseddin - Afyon'a dönüşünde Abdurrahim - ozanın aile
dirliği ve biricik kızı - vaktettiği kitapları , eserleri - kendinben
sonra gelenleri - hükümler...

Kitabında şu kayıtla başlayan bir tevhidi :

Kaside inder tevhidi barı taala celle âla

Acep bildinmi yogı var eden kim ,
Yeri sakın göğü devvar eden kim ,
Hacerden la'l eden hurma secerden ,
Matardan lü'lü i şehvar eden kim,
Kuru yerden bitüren kuti hayvan
Kara dikenleri gülzar eden kim.
Meniden ahsanı takvim eden hub
Deniden mazhari envar eden kim.
İçirüb Bayezide hamri işki .
Uçurup Ca'feri tayyar eden kim.
Kim etti odı İbrahime gülşen
Asayi Musayçun sevvar eden kim .
Habibin zülâli barmağından
Akıdıp mucizat ihzar eden kim .
Kamer ne gördü münşak oldu andan
Ana eflârki hizmetkâr eden kim .
Ana kim söyledübdür zabiyü nake
Anin şahitlerin ahcar eden kim .
Ağaçları ayağı secdesi çün
Ayaksız yörüdüp seyyar eden kim .
Dükenmezdi dökerse aş a suya
Ana böyle mükerrem yar eden kim.
Melâik cündi buldı sayebani
Anı şahı rusul muhtar eden kim.

Tarih araştırmaları ,

Ahmet Şemseddin ve gırağları (2)

Değerli Yazı Üstadlarımız

Süleyman Gönçer.

Süleyman Sıttı Uğur .

Ahmet Şeseddin hayatında taklid ve tenkidine imkân olmayan büyük bir sanatkâr olarak yaşadı . onun içindir ki kendisine «Yakutu Rom » denilmiştir . Hattat tezkerelerinde Romun yedi üstadından (esatid-i seb'ai Romdan) biri olarak gösterilmiştir . Açmış olduğu çığır ile Arab harfleri yazısına en güzel şeklini vermiştir .

Zamanının ünlü hattatlarından olan Bursalı Şerbeti zade İbrahim üstada rekabete yeltenmiş ise de aldığı Farisi beyitlerle yazı örnekleri karşısında aczini ve üstada saygısını ilân etmege mecbur olmuştur . Şu beyt bu maksadla söylenmiştir :

Ey hüsnü hat ile Felege baş yetiştiren
Bil kim vücudüm ayagının altında Hâktir
Ger erişürse sana bu taze hutotumuz
Anlara dil uzatma sakın zehr nâktir
Her harf başka başka bahirdir , deniz gibi
kim satır mevc ve nokta ana dürrü pâktir .

Kılup canile munis çariyari
Soyup kâfirler naçar eden kim.
Kimin terk idürüp ecdad'ıdinin
Muhacirler kılup ensar eden kim.
Kimi idürdü ana cismile mi'raç
Ana bi had ata isar eden kim.
Lisanın debredüb Abdurrahim in
Beya'nin hikmetü eş'ar eden kim .
Künahü gaflet sehvü züllerden
Kelâmın dayim istiğfar eden kim .

- Bitmedi -

Bundan sonra üstadı saygı ile anan Şerbeti zade ile dost 'oldular
Üstadın bir Besmelesi için şerbetî zade şu medhiyeyi yazdı :

Kameti in Besmele der bağı hat
Servi şüdü tuhmü nemud ez nukat
Askeri mansuri şüd in harfha
Her elifeş yek alemlü münteha

Mezkûr besmele Ayasofya Müzesi kütüphanesinde bulunan En'am
içindedir. (Resim : 8) . Üstadın Mimar Koca sinan türbesinde ve
sebilindeki yazılarında sayılmaya değer .

(Resim : 8)

(Ahmet Şemseddin'in diğer bir çırağı olan Hacı Süleyman da
çok değerli bir besmele levhası yazmıştır. 10X2 metre büyüklüğün-
de bir san'at harikası sayılan bu levha da Topkapı sarayı Müzesi
hazine dairesinde birinci salondadır .)

Ahmet Şemseddin hüsnü ahlak ve fazilet nümunesi , çok kibar ve
temizliği titizlik derecesinde bir piri muhterem idi . Bilegindeki me-
tanet ömrünün son demine kadar eksilmemiştir . Süleymaniyeyi süs-
lemeye başladığı zaman tam 86 yaşında idi . Ak sakallı nuranî yüzlü
ve uzunca boylu olan üstad ; beyaz iş gömlegini giyer , kollarına
taktığı beyaz kolluklarla temizliğin bir timsali mücessemi gibi çalışır-
dı . Temizliğini ve kibarlığını tavsif sadedinde şöyle söylenir : Bir
beyaz iş gömlegini yedi sene kullanmış ve nihayet usanıp bir fakire
hediye etmiş görenler yeni dikilmiş sanmışlar . Bin bir renk boya ve
mürekkep içinde çalışan bir üstadın bu hali insana fevkal beşer gelir.
Zamanının şairlerinden biri üstadı şöyle medhetmiştir :

Hattı hub içre beyaza çıkaran kenduzunu
Yazının Karahisarîdir agardan yüzünü .

Üstad doksan yaşına yakın olduğu halde Hicri 963 de Şeyhi Cema-
leddin İshak Halveti'nin tekkesinde hilâfet etmekte iken vefat ettiler.

Südlücede şeyhleri türbesi civarında defnedildiler. «Merkadi Hattat»
vefatı tarihini gösterir . Mezar taşını bizzat sağlığında yazmışlardır .
Yalnız vefat tarihini rakamla oğlu Hasan Çelebi ilave etmiştir . Meşhur
şair ve hattatlardan olan Hüdayî zade Mustafa Ef. vefatı hakkında
şu tarihi söylemiştir : « Geçti Hayfa Karahisarî pir » (963) .

Üstad Kendisine iki hayrul - halef yetiştirmekle de bahtiyardır .
Karahisardan nezdine aldığı Muhiddin Halife (Kalfa) ve evladlığı
Hasan Çelebi Kendisinin öğrettiği yazı vadilerini devam ettirdiler .
Muhiddin Kalfa ekseriya üstadının bulunmadığı zamanlar diğer çı-
raklara yazı meşk ettirdiği için Muhiddin Kalfa deye şöhret almıştır .
Sülüs ve nesih yazılarında çok muvaffak olmuştur . pek çok eser yaz-
dıktan sonra 983 de vefat ettiler . Vefatına « Hayrül'âmal » (983)
tarih söylenmiştir . Hasan Çelebi 1002 Hicri tariha kadar yaşamıştır .

Hasan Çelebi, çok küçük yaşdan Baba bildiği Ahmet Şemseddinin
kendi oğlu olmayıp aslen çerkeştir . Ahmet Karahisari esir pazarından
pek küçük alıp evlad edinmiştir . Kendisi daima Bin Ahmet karahisarî
deye yazılarında künye yazmıştır . hattat tezkerelerinden biri buna
bakarak kendi oğlu deye yazmıştır . Vefatında atası kabri yanında
defnedilmiştir .

S O N

Bir düzeltme : Birinci parçada Ahmet Şemseddin'in üstadı :
Esedüttin Girmanî Biblografi kısmında da Devhatülküttab yanlısı
çıkıştır . düzeltiriz .

Adanalı Ziyadan Dargalar.

- 12 -

Derleyen:

Belfit Süleyman Sencet.

ZÜĞÜRTLÜK ŞARKISI

Kokozluktan işim bitti , Bitim kanlanmadı gitti ,
Tırılık canıma yetti , Bitim kanlanmadı gitti .

Benim mecnun , para : Leylâ , İşim her yerde vaveylâ ,
Kuruttu kanımı hala , Bitim kanlanmadı gitti .

Vefasız tâlim haylaz , Kazancım hep lodoz , poyraz ,
Nedir bu çektiğim kış , yaz , Bitim kalanmadı gitti .

Irağım konferanslardan , Hele civcivli danslardan ,
Nasibim yok avanslardan , Bitim kanlanmadı gitti .

BİR SARHOŞ . .

Atar ispirtoyu şimşek gibi her gün çıkarım
Yıldırım yağdırırım yaş , kuru bilmem yakarım .
Bana ipsiz deniyor varmı bunun bir yalanı
Gözümün gördüğü her yosmaya kanca takarım .
İçki olsun da bana gam yemem ekmek , katığa
Küfelik mideye süprüntü de olsa tıkarım .

AFYON ÇEVRESİNDE SÖYLENEN

TÜRKÜLER; MANİLER.

- II -

Öğretmen B. Sacit tarafından gönderilmiştir .

İliya , ılıya gelir yazlar
Gölden su getirir ördekler , kazlar .
Onbeşine girmiş gelinlik kızlar
Memesi koynunda çürüyüp gelir.

Giderim, giderim yolum yan gelir
Ah ettikçe yüreğimden kan gelir
Mezarımı yol üstüne kazsınlar
belki yâr geçerken bana can gelir .

Yaylanın yolları bükülür gelir
Zülûfler gerdana dökülür gelir
Bir oğlanda sevdiğini almazsa
Ciğeri bağından sökölür gelir .

Emirdağı birbirine ulalı
Altın yüzük parmağında dolalı
Başınmı büyüdü gelin olalı
Geline geline ince beline .

Nargilemi doldur, doldur tazele
Yeşil yaprak idim döndüm gazele
Yarım gelsin, baş ucuma otursun
Elin ile götür beni mezare .

Emirdağı bir geçmeyle yol olmaz
Altın yere düşmeyle pul olmaz
Bir kız ile bir gececik yatmayla
Adı çıkar fakat kendi dul olmaz .

Ay yanında sarı yıldız piyade
Kendim küçük fakat aklım ziyade
Gel sevdiğim oturalım dizdize
Benim derdim seninkinden ziyade .

Tabancamı ben belime bağladım
Geriden geriye gönül eyledim
Ben yârimi yaylalarda çaldırdım
Ellerim koynumda, öttüm ağladım .

Kıratımı ben bağladım demire
Yeşil gözler dönüvermiş kömüre
Bir güzelle bir gececik yatmanın
Faydası var yedi sene ömüre .

ÇAĞ

Mecdeddin Akın .

Kafandan akıp enen
Bir alev sağıdır ,
Bütün dertlerini yen
Çağın gençlik çağıdır .

Günler geçerde gider ,
Dolaşırında yer yer ,
Her gören kavuşan der :
Gençlik ömrün bağıdır !

HİCRAN

M. Öner

Eriyip gidiyorda her adımda varlığım
Hicranımdan bir parça eriyip eksilmiyor ...
Duyuyorum .. göğsümden söndü bahtiyarlığım ,
Anlıyorum .. bu yollar bitmek nedir bilmiyor !

Afyon'a Ait Fıkralar...

- II -

Derleyen:

Edip Âli

Şair Vehbi Çizmeci oğluna ait : (Afyonda bir şair ailesi : E . A .) adlı eserden :

Son zamanlarda hastalığı münasebetile , şair Vehbiyi doktorlar easaslı bir diyete tâbi tutmuşlar ; birçok şeylere perhiz vermişler. Onun üzerine Şâir Vehbi şu aşağıdaki şiirle ; zarif bir nükte çerçevesi içinde ye'sini izah etmişti :

« Men'edersin kahveden, çaydan, tütünden, badeden.
Ey tabip ben lezzet almam bu hayati sadeden.
Bir kuru ekmekle bir sudan ibaretse hayat
Geçtim artık böyle tahsisatı fevkalâdeden! »

Adanalı Ziyaya ait bir hatıra - Giritli bay H. Muharrem den ..

Uzun çarşının eski medhalinde donyağının Aliefendiye ait altı berber ve üstü kahve dükkânı bir mülk vardı . İstipdat devrinde 318 Senelerine doğru Adanalı Ziya bir gün , serhoş olarak o kahveye gelir. geç vakta kadar oturur. ve kahvenin bir köşesine sızar kalır. bir aralık karanlıkta uyanır. tışarı çıkmak ıktiza eder. kapı zannile pencereden adımlarını atar. ve sokağa düşer .

O zaman kasaplık eden kadah yoldaşı Giritli H. Muharrem erkenden dükkâna gelirken Giritlilerin kahveleri önünde , başı açık , kısmen perişan bir halde Adanalı zıyanın oturmakta olduğunu görür. bu ne hal deye sorar. geceyi kahvede geçirdiğini bilen H. Muharreme cevaben :

— Gece uçdum ! uçtum ! be der .

Fesini gece gayip ettiginden birlikte fes satın almağa giderler . bütün çarşayı dolaşırlar Zıyanın başına göre bir fes bulamazlar . nihayet dükkânın birinde zorlukla ve yine de küçük olmak üzere bir fes bulurlar. . fesi başına koyduktan sonra H. Muharrem :

— Buna kafamı derler ? diye bir latife eder . oda cevaben ve (İstibdatdaki bahıtsızlığına ve te'essürüne telmihen)

— Bende biliyorum bu eş ... kafamın bir şeye yaramadığını der. .

Eski Zamanlarda AFYONDA YAŞAYIŞ

— 15 —

Edip Âli.

Bir erkeğin lüzumsuz ve çirkin bir hareketle şart etmesi ve sonra nedametle
gidüb Kütahya müftisinden fetva getirmesine ait ;

Medinei Karahisar mahallatından Sofular mahallesi sakinlerinden Mehmet bin Abdi ve Abdülmuttalip bin Sefer nam kimesne [erdi - yanet ve babında biduniddava şهادeti meşrua olmağın Medi - nei mezbur mahallatından elhaç İsmail mahallesinde sakin Abdülkadir bin Eyüp mahzarında üzerine şهادet ve takriri kelâm edüp tarihi kitap gecesı mezbur Abdülkadir Ali nam emrede sana bu gece fili şenî etmez isem şart üzerime olsun deyü iki defa dedikden sonra zevcem boş olsun sana fili şenî etmez isem deyü şart ve half etmek - le zevcesi mezbur Abdülkadir den mutallakdır zevciyet muaşeretin - den menolunmak matloplaradır dediklerinde mezbur Abdülkadir zev - ciyet muaşeretinden menolundukdan sonra bilfiil Kütahya müftisi o - lan âlemülulemailızam efdalı fudalailfiham Ebülkabil efendi unvanile muanven bir küt'a fetvayı şerife ibraz eyleyüp mazmununda zeyid size sana şöyle edmez isem şart üzerime olsun deyü meclisi muna'kit - de - tekrar indinde zevcem benden boş olsun dese şartına vefa et - mediği takdirce kaç talak vaki olur deyü istifta olundukda cevabi ba savabında bir talak vaki olur deyü buyurulmağın bermucibi fet - vayı şerife akdi cedid ile nikâh olunmasına izin verilmeğın işbu vasika bittalep ketbolundu . Sene 1083

Eskiden yapılan cerrahi ameliyelerine ve ne derece müterakki olduğuna ait
mühim bir vasika :

Karahisar sahib kazasına tabi, Hasmanlı nam kariye ehalisinden Hasan bin Abdülkerim nam kimesne meclisi şeri hatir lazımut tevkir - de Üstad cerrahlerden Hüseyin nam kimesne muvacehesinde takriri

kelam ve takiri anilmeram edüp zevcem Zülfi nam hatunun alnında ur peyda olup mezbur Hüseyne gösterdiğimde adeta bu makule ur yarıla gelmiştir didikde benim zevcem merkume Zülfinin iznile yarub iki günden sonra zevcem mezbure Zülfi biemrillâhi taala müteveffiye oldu . Keyfiyeti merkum Hüseyinden sual olunsun dedikde gibessual mumailayh cerrah Hüseyin cevabında filhakıka müteveffiye'i merku - menin alnında olan ur marazını zevci merkum Hasan bana gösterüp adeta murad olunduğu surette uru yarmak ve içinde olan lâhmi zaidi çıkarmak niçe def'a ifakatı mücerreb ve ede geldigimizden mütevef - fiyei merkume Zülfinin rizası ve zevci merkum Hasanın icazeti ile kat'i lâzım gelen mahalli yarub mavziliadiyi tecavüz etmedim merku - me Zülfi biemrillâhi taala müteveffiye oldu . dedikde bu makuleden cerrahlar mevzii adiyi tecavüz etmedikce şeran bir şey lâzım gelme - digi kütübi muteberede musarraha olmağın ma' vaka'a kayıt şüt . Harrerefi evasıtı cemaziyelahir . Liseneti hamse ve sittine ve elfi .

1065. H.

Sefere giden kocasının Belgradda vefat ettiğini haber alan kadının yeniden
evlenme da'vası ,

Medinei karahisarı sahib mahallâtından İmaretmahallesinde saki - ne Ümmi binti Kubat nam hatun meclisi şer'e gelüb takriri kelâm edüb zevcim olub bundan akdem sefere revan olan Ahmet bin Abdullah nam kimesne medinei Belgradda fevt olduğunu işbu hazırı bilmeclis olan Veli bey bin Mustafa namı kimesne bana haber ver - meğın yedinde olan fetvayı şerife mucebince nefsimi ahire tezviç murat ederim . vaki hal mezburdan sual olunub takriri tahrir olun - mak matlubumdur . gibessual mezbur Veli bey cevabında filhakike mez - bure Ummehanın zevci merkum Ahmed tarihi kitaden bir buçuk sene mukaddem medinei Belgradde vefat edüb ben cenazesinde hazır ve . . . defnettim deyu alâtarıkulihbar meclisi sere'ihbar kılmakile haber verüb ba'dettahlif zevci kayib olan hindie zeydi adil vahit zevcinin cenaze - sinde hazır oldum diyu . . . ile ihbar eylesse hindi merkumenin ba'del inkızailidde zevci ahire tezevvüç helâl olurmu elcevab olur deyu buyrulmağın nefsinin ahire tezvice izin berle mahuelvaki kayıt şüd .

Sene : 1105 .

ŞEHİR NOTLARI:

26 Eylül Dil bayramımızı her yıl olduğu gibi bu yılda Halkevi salonumuzda yüzlerce yurddaşın iştirakile hem gündüz hem gece kutluladık . Folklor incelemelerinin müsbet sonuçlarından munasip parçalar okunmuştur ; müzik kolumuzda iştirak etmiştir .

Cumhuriyet bayramı şerefine temsil kolumuz müzikli (HİMMETİN OĞLU) piyesini iki gece muvaffakiyetle temsil etmiş; aynı piyes merkez köyleri yurddaşlarımız için 30 Teşrinî sani Salı günü tekrar edilmiş , güreş gösterileri , Halk şarkıları , müzik , Ulusal oyun . larla , tekrar edilmiş , 400 den fazla köylü yurddaşın iştirakile çok canlı bir gece yaşanılmıştır .

Doğu illerinde tetkik gezisine çıkan Ulu Başbuğumuz Atatürk ile Celâl Bayer , Ali Çetin Kaya Şükrü kaya , ve arkadaşları 20/10/937 de şehrimizde uğramışlardır ; tetkiklerde bulunan büyük Şef Utku A - nıtını , Asri mezarlığı , Büyük taarruz plânı hazırlanan tarihi (ZAFER ODASI) nı İlbaş konağını ziyaret ve tetkikten sonra Halkın sürekli alkışları arasında Ankaraya müteveccihen ayrılmışlardır .

Bu yıl UTKU ANITI nin arka cephesindeki bir çok evler , dükân - lar istimlak edilmiş bulunmaktadır . Yerlerine yarılacak büyük hem - şerimiz (Ali Çetin Kaya Kız Enstitüsü) ve yeni belediye binalarının ihaleleri yapılmıştır . Dumlupınar ilk okulu ile yeni büyük Hastanenin plânları da hazırlanmaktadır .

Hall önündeki meydanda inşa edilecek olan bahçe ve çeşmenin yapılmasına başlanmıştır .

ABONE:

Seneliği [120] kuruş . Abona için Halkevine baş vurmaldır .

İmtiyaz Sahibi : Ahmet Sami Onur .

Neşriyat Direktörü : Sami Akyol .

Basıldığı Yer : İkaz Basımevi - Afyon .

Yurtdař **TAYYAREYE YARDIM** *Edersen :*

Karada denizde kendini saydıran Türk , semada da
saydıracaktır.